

Europeiska kommissionens förslag till förordning om utveckling av moln och AI KOM (2026) 502

Energimarknadsinspektionen (Ei) instämmer i huvudsak i förslaget eftersom det kan bidra till att stärka EU:s konkurrenskraft, digitala suveränitet och motståndskraft. Samtidigt anser Ei att flera delar av förslaget behöver förtydligas för att säkerställa att utbyggnaden av moln-, AI- och datacenterinfrastruktur sker på ett sätt som är förenligt med principerna om en väl fungerande elmarknad, kostnadseffektiv nätutveckling och likabehandling av nätkunder.

Våra kommentarer begränsar sig till de delar som är särskilt relaterade till Ei:s verksamhet dvs de delar som kan påverka nätkapacitet, nätanslutningar, nätutvecklingsplanering och eventuella prioriteringar mellan olika anslutningskunder.

Energimarknadsinspektionens övervägande

Påverkan på andra anslutningar till elnätet

Ei konstaterar att förslagets delar om accelerationszoner och strategiska datacenterprojekt (artiklarna 10-14) kan få betydelse för elnäten. När medlemsstaterna pekar ut accelerationszoner ska de enligt förslaget ta hänsyn till bland annat befintlig och framtida elnätskapacitet, energiinфраstruktur, nätanslutningar och framtida behov. Det innebär att frågor om elförsörjning och nätkapacitet blir centrala redan när en zon pekas ut.

Datacenter med ett effektbehov på flera hundra MW kan kräva omfattande nätförstärkningar och påverka andra elanvändares möjlighet att ansluta till elnätet.

Förslaget anger inte att datacenter ska prioriteras, men accelerationszoner och strategiska projekt kan skapa förväntningar på snabbare eller särskild hantering.

Samtidigt gäller i Sverige principen om objektiva och icke-diskriminerande anslutningar. Den som har nätkoncession är skyldig att på objektiva, icke-diskriminerande och i övrigt skäliga villkor ansluta en elektrisk anläggning till elnätet om anslutning begärs (6 kap. 1 § elmarknadslagen).

Mot denna bakgrund ser Ei en risk för att mycket stora datacenteretableringar kan få undanträngningseffekter genom att en stor andel av tillgänglig nätkapacitet tas i anspråk. Detta kan leda till att andra industrier och verksamheter får svårare att ansluta till elnätet eller får vänta längre på anslutning. Ei ser även en risk för att de förväntningar som skapas kring accelerationszoner och strategiska projekt kan komma i konflikt med de grundläggande principerna om objektiva och icke-diskriminerande anslutningar som följer av unionsrätten och den svenska regleringen.

Behov av samordning på nationell nivå

Ei konstaterar att det idag finns ett behov av en nationell samordning för etableringar av mycket stora elanvändare. Enskilda nätföretag, kommuner och regioner har svårigheter i att hantera stora etableringsförfrågningar, begränsad nätkapacitet och olika samhällsintressen. Förslaget om nationellt samordnat tillståndsförfarande (artikel 12 och 13) anser Ei är en viktig förutsättning. Sverige bör utse en samordnande funktion nationellt.

Tillståndprocesser för datacenterprojekt och elnätsinfrastruktur

Ei noterar att förslaget inte innehåller någon uttrycklig reglering som innebär att nationella tillståndsförfaranden för elnätsinfrastruktur eller beslut om nätkoncession ska omfattas av det samlade grundtillståndet (*aggregated baseline permit*) för en accelerationszon. Ei ser det som avgörande att en accelerationszon har den nödvändiga nätkapaciteten när zonen utses eftersom nätförstärkningar kräver tillståndsförfaranden som inte kan hanteras inom CADA:s angivna tidsramar.

Certifieringskrav på högre tillitsnivåer för molntjänster

Ei välkomnar att arbetet med den europeiska cybersäkerhetscertifieringsordningen för molntjänster (EUCS) återupptas. Av förslaget framgår att EUCS, när den har antagits, kan användas inom ramen för suveräna molntjänster för att säkerställa att en granskad tjänst uppfyller de högsta cybersäkerhetskraven. Ei anser att en sådan

certifieringsordning är en viktig förutsättning för en enhetlig och förutsebar tillämpning av de föreslagna kraven på högre tillitsnivåer.

Övergångsperiod för migrering av molntjänster för Ei

Ei noterar att en övergångsperiod om högst 12 månader (enligt artikel 29.6 i förslaget) kan vara tillräcklig för migrering av enskilda system och tjänster för Ei. För mer omfattande delar av myndighetens IT-miljö kan dock längre tid behövas, bland annat till följd av teknisk komplexitet, beroenden till andra system och behovet av att säkerställa kontinuitet i verksamheten. Ei anser därför att det bör övervägas om den maximala övergångsperioden ska kunna förlängas i särskilda fall, under förutsättning att detta är motiverat utifrån teknisk genomförbarhet och verksamhetens kontinuitet.

Detta beslut har fattats av generaldirektören Ulrika Hesslow. Vid den slutliga handläggningen deltog även ställföreträdande generaldirektören och chefsekonomen Therése Hindman Persson, tillförordnade chefsjuristen Maria Werleskog, analytikern Dan Jisei och juristen Venus Morad, föredragande.

Beslutet har godkänts digitalt och saknar därför underskrifter.

Ulrika Hesslow

Venus Morad

Remissvaret publiceras på Ei:s webbplats.